

Joan Carles Mèlich. La lectura com a pregària

14.07.2015 Glòria Farrés. Barcelona.

Comparteix a Twitter

Comparteix a Facebook

Joan Carles Mèlich, professor de filosofia de l'educació a la Universitat Autònoma de Barcelona, ha reflexionat durant molts anys sobre ètica. Les seves recerques s'han centrat en la finitud humana, en el mal radical, en la compassió, en el perdó i, sobretot, en una pedagogia que eduqui en aquests temes essencials. Després d'haver publicat diversos assajos al voltant d'aquestes qüestions –*Filosofia de la finitud*, *La lliçó d'Auschwitz*, *Ètica de la compassió*, entre d'altres–, aquest gener va publicar a Editorial Fragmenta *La lectura com a pregària*, una obra oberta i magmàtica, alliberada de croses acadèmiques, que es presenta com un recull de fragments escrits amb la frescor i la intimitat d'un diari personal.

— Joan Carles Mèlich

Els dos-cents seixanta-dos fragments filosòfics que aplega el recull no són fàcils de sintetitzar. Cadascun podria ser el tema d'una tesi o d'un gran debat. Són fragments molt suggeridors que conviden a pensar a fons i amb calma allò que defensen. S'encavalquen els uns amb els altres com els versos d'un poema, i un dóna força a l'altre, l'engreixa i n'aprofundeix el sentit. Són pinzellades que la llarga experiència lectora de Mèlich ha anat dibuixant: vivències estètiques, cognitives i ètiques que han nascut de la lectura i relectura dels textos clàssics estimats per l'autor. Hi ha uns temes centrals que articulen bona part dels escrits: la distinció entre moral i ètica, el coneixement nascut de la relació mestre-deixeble, una tradició filosòfica que ha d'incloure la literatura i l'art... I de rerefons, bategant i interpel·lant constantment, la presència de la Shoah, del mal radical i de la possibilitat del perdó, que posa en qüestió tot coneixement i tota moral, i ens desafia a pensar si és possible una educació, una autèntica pedagogia que ens alliberés de la possibilitat de repetir l'horror.

Els passatges que el filòsof dedica a la distinció entre ètica i moral són fonamentals, n'hi ha molts escampats entre els fragments, perquè probablement són el cavall de batalla de l'autor, allò contra què ha anat lluitant una vegada i una altra, allò que ha assajat de teoritzar i perfilar al llarg de tots els seus textos. Mentre la moral és un conjunt de normes, d'hàbits, que els homes s'imposen per viure en comunitat, és a dir, l'obediència a una llei comuna i impersonal, l'ètica en canvi és la reacció lliure als fets concrets, inesperats, que ens personalitza, ens fa pròpiament humans i sovint va contra

Glòria Farrés
 14 articles publicats
[@gloriargent](#)

+ ALTRES ARTICLES D'AQUEST AUTOR

[Robert Walser. Elogi del fracàs](#)

[Balzac a l'hostal vermell](#)

[Dòria Llibres reinaugura](#)

[Marcel Proust, presentat en societat](#)

[Maria Barbal obre el Via Llibre](#)

NÚVOL
el digital de cultura

+ LLEGITS

la moral: *L'ètica és la resposta al sofriment de l'altre.*

Aquesta distinció essencial entre la visió general i determinada de la moral i la mirada singular i lliure de l'home ètic —no estar subjecte a la llei i deixar-se conduir per l'esperit, que deia Sant Pau—, Joan-Carles Mèlich la porta més enllà i s'escampa per tots els fragments. En el camp del coneixement estableix la distinció entre el coneixement categòric de la metafísica i la ciència, i el coneixement singular de la literatura i l'art. La metafísica parla en conceptes filosòfics, mentre que la literatura parla de vivències inalienables. Hi ha una defensa clara, constant, de la literatura i l'art, d'aquest coneixement singular, impur, però que és el que de debò ens concerneix: *En la vida el més important és l'indicible. Per això necessitem l'art, la música, la literatura, el cinema; necessitem una poètica de l'indicible.*

Algú podria dir que alguns fragments poden tenir l'aspecte de sentències contundents que no permeten discussió. I és que cal pair-los, reflexionar-hi, rellegir-los, fins i tot no estant-hi d'acord, fan pensar. Perquè tots aquests textos són escrits per un home preocupat pel dolor del món, que posa en el centre del debat el sofriment humà, i per això convoca en la seva obra no només filòsofs, sinó també escriptors, poetes i artistes que n'han parlat amb profunditat. Entre els més citats trobem Kafka i Wittgenstein, per exemple, però també Nietzsche, Dostoievski, Joyce. Hi ha una gran varietat i riquesa de temes (Déu, la religió, la compassió, la democràcia, el perdó...), de cites (Conrad, Rilke, Beckett...), frases breus i definitives (*L'etern és terrible, No podem reparar-ho tot, Viure és no saber com viure...*) i també algun fragment esfereïdor: *El crit de les víctimes és silenciós. De vegades hi ha víctimes que són reconegudes socialment, políticament, però n'hi ha que no ho seran mai. El seu crit és inaudible...*

L'obra de Mèlich ens convida a qüestionar allò que ve imposat, hi ha constantment una apel·lació a ser capaços de tolerar la incertesa, instal·lar-nos en el dubte i actuar amb la màxima llibertat i temeritat. Cal celebrar la publicació d'aquest assaig filosòfic, que coincideix a les lleixes de les llibreries amb una obra també personal d'un altre filòsof català, Josep Maria Esquirol, *La resistència íntima*. L'editorial Fragmenta, que sempre té molta cura no només en l'edició del llibre, sinó dels autors i del seguiment i projecció de la seva obra, continua fent presentacions del recull, que ja va per la segona edició. Les properes presentacions són aquest 16 de juliol a Mataró (Dòria Llibres) i el 20 d'octubre a Barcelona (Llibreria Ona).

Etiquetes:

Glòria Farrés

Joan-Carles Mèlich

Comparteix a Twitter

Comparteix a Facebook

Subscriu-te a Núvol

correu electrònic

ENVIAR

ARTICLES DESTACATS

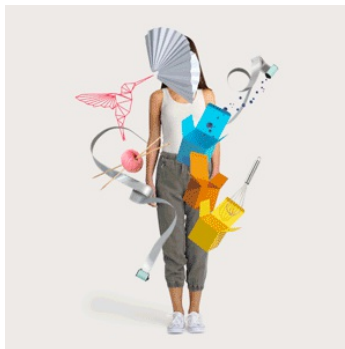

Puja a Núvol

Albert Sánchez Piñol. Quan érem genocides

- 1 Els grans amants no poden ser grans amics
- 2 La dreta, l'independentisme i els intel·lectuals
- 3 Imma Colomer, un premi merescudíssim
- 4 Ordre i Aventura
- 5 Els deu errors més freqüents en català
- 6 Beethoven segueix navegant a bon ritme
- 7 El Crac. ¿Joel Joan sobreactua?
- 8 El mite del creuer universitari de 1933
- 9 Pic Adrian, minimalisme per a l'esperit
- 10 Albert Sánchez Piñol. Quan érem genocides

El Cercle Artístic de Ciutadella convoca el

**- XLII -
PREMI BORN
DE TEATRE
2017**

A més el Cercle Artístic de Ciutadella convoca, en el marc de la celebració del XLII Premi Born de Teatre, les

III RESIDÈNCIA
de Creació Teatral Premi Born

Una residència de creació de dues setmanes dirigida a companys teatrals i projectes i muntatges teatrals

Consulta las bases de la convocatòria de 2017 a www.cercleartific.com DATA LÍMIT 9 DE JUNY

Consulta las bases a www.cercleartific.com DATA LÍMIT 9 DE JUNY

NÉSTOR GIMÉNEZ ORCHESTRA
CONSGRACIÓ (RITE)

18 MARÇ 21h

AMPLIFICATS A L'AUDITORI

JAZZ SESSIONS

Tens una llibreria a un clic de casa teva